

„Edinost“

Iz vsakega enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer

Naročilna cena:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za štiri leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

»redno se plačevati naprej. Na naročilo brez priloge naročilne se gotovo ne izda.

»tobakarnah v Trstu se prodajajo po sa vsake številke po 6 stotink (6 svč.); v vsaki Trsta pa po 8 stotink (8 svč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

»se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom Pošlana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejema inšertov v ulici Molinškola št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brezobzirnost Madjarov. Potreba odpora.

I.

Madjari poznajo v oni drugi polovici monarhije sicer narodnost, ki govore različne jezike ali politično narodnost poznajo le eno samo. Ta je seveda narodnost Madjarov. Madjari so iznašli posebno kemično formulo o sestavi svoje države. Ta država je sicer iz raznih sestavin, ali jedna jedina med temi sestavinami je glavna, ki vsej snovi daje notranji ukus in barvo na zunaj. Iz te formule — aksijoma o jedni jedini madjarski politični narodnosti v polovici monarhije onstran Litve — dokazujejo Madjari svoje namišljeno pravo do hegemonije, do izključnega gospodstva. Oni pripoznavajo druge narodnosti le v toliko, da poslednje morejo v božjem imenu, rabiti svoj jezik in živeti po svoje med štirimi stenami borne kože svoje ali na polju med delom; ali v javnem življenju — v uradu, v šoli, v parlamentu — so Nemađjari absolutno izključeni o vsacega prava: so mrtve narodnosti. Otroke, jim gonijo v madjarske šole; nemađjarskim materam tržejo brezsrčno otročiče iz naročja, da jih potem brutalno pehajo v zavetišča, katerim je edini namen ta, da jih — odtujujejo svojemu rodu, svoji krvi, svojim roditeljem.

Ako bi bilo dovoljeno, ko govorimo o kraji in ropu, misliti na kako moralo in etiko: rekli bi, da Madjari zagrešajo najnemoralnejšo krajo. Človek je vendar krona stvarstva. Kri je poseben in najdragocenejši sok. Za človeško bitje, za dušo človeka ni cene, ni nadomestila. Vsako škodo je možno poravnati na svetu; če ne popolnoma, pa vsaj do neke mere. Če pa je zgubljeno človeško bitje, je zgubljeno definitivno. Vsako stvar, ako je njegova zakonita last, more človek prodajati. Oče, mati, pa ne smeta prodajati svojega otroka. Otrok ni njiju last. Ona sta mu dala pač življenje, mati ga je nosila pod sreem, objemata ga z ono veliko, naravno ljubeznijo, katero je Bog zasadil v srca, ali njiju last ni, da bi ga mogla oddajati komur si bode. Njima je pač poverjena velika, vzvišena, plemenita naloga, da negujeta, varujeta, hranita in razvijata to človeško bitje. Ta velika naloga jim je vzrasla iz dejstva, ki se obnovlja dan na dan v neštetihi slučajih in po katerem se ohranja in širi rod človeški, iz dejstva: da sta mu dala življenje. Ali roditelja nimata pravice, da bi mogla svobodno razpolagati s tem življenjem.

Tudi človek sam ne more svobodno razpolagati s svojim življenjem. On je istotako dolžan čuvati je in obranjati, ali razpolagata žnjim ne more in ne sme. Bog je človeku podaril življenje kakor najdragoceneje in največje dobro, ali izključljiva last človeka življenje ni. Človeško bitje je last tiste skupine človeštva, iz katere je izišlo. Nikdo nima pravice odtujati serodu svojem. Noben oče in nobena mati nimata pravice svojega otroka vzkrhati svojemu in ga oddajati tujemu rodu! In če ga vzkrhata, če na ta način drzno in brezvestno prekoračata svoje pravo roditeljsko; ali če se človek odtuja in prodaja sam: je to vsikdar zločin proti zapovedi božji, je zločin proti naravi. Kakov zločin pa je še le to, če posamični individuum, ali pa če skupina ljudij, če narod se sleparstvom ali se silo grabi duše, človeška bitja, drugemu narodu!! Kraja duš je največji zločin na svetu, ki se po svoji grdobi niti primerjati ne da z zlimi čini tatu in roparja, ki se pregreša na drugem posvetnem blagu!

Takov zločin, tako krajo duš zagrešajo Madjari dan na dan in sistematično. In to ne le morda po zasebnih ustanovah, od zasebnih ljudij in po podjetjih, zasnovanih le od šovinističnih mas naroda! Ampak taka kraja duš se v oni drugi polovici države sistematično vrši tudi od oficijelne strani: ves način vladanja je v oni drugi polovici proračunjen za tako krajo duš in ima na sebi pečat največje nemoralne.

In isti zločin, katerega vršita elementarna šola in otroško zabavišče na najnežnejši mladini, isti zločin se vrši na odraslejših v vsem javnem življenju: vsaki urad, vsaka javna zasnova, zasebna ali državna, vsako podjetje, in celo zasnove, ki so namenjene javnemu dobrotvorstvu, činom humanitete, čutu človečnosti, da, celó cerkev: vse to so kanali, po katerih se vrši infiltracija madjarsstva na umeten in nasilen način.

A glaven in najpregnantnejši svoj izraz dobiva ta veliki zločin na človeškem dostojanstvu, na najvišem etičnem interesu nemađjarskih narodnosti; in najjasnejše se nam kaže efekt tiste madjarske formule o jedni jedini politični narodnosti v oni drugi polovici monarhije: v parlamentu ogrskem. Sestava ogerskega parlamenta kriči, da so nemađjarske narodnosti pač sestavine države, ali njim je madjarski šovinizem določil le statistično nalogo, to je: da množe število glav prebivalstva v oni polovici monarhije. Ali v pojm »političnega naroda« niso obsežene! To je diktat nasilnih Madjarov. In po-

sledica temu diktatu je tudi dejstvo, da je nemađjarskim narodom skoro popolnoma zagrajena pot do največje in glavne politične pravice, pot na volišče, pot do vrat, ki vodijo tja, kjer se delajo zakoni, kjer se odloča o vseh političnih, kulturnih, narodnih in gospodarskih interesih, pot v — parlament.

Kako bi bilo drugače mogoče, da bi parlament dežele, ki je po veliki večini nemađjarska, bil — do malih, neznahtnih izjem — sestavljen le iz Madjarov?! O da, kemična formula Madjarov o bitstvu in sestavi one druge polovice monarhije dela čudeže in — zločine!

A ob tem natoričnem stanju stvari imajo Madjari še vedno vsa polna usta o svojem vitežtvu, kakor da je država onkraj Litve pravi Eldorado, dom najrazsežnejše svobode za vse državljane brez razlike!! Si-li morete misliti večje brezobraznosti?!

Nekaj spominov.

(Slika iz življenja slovenskega profesorja in pisatelja.)

(K. Glaser.)

(Zvršetek.)

Človek bi mislil, da je slavni norveški pisatelj Ibsen tip za svoje gledališčne igre zajemal iz slovenskega narodnega življenja, kajti v igri: »Bund der Jugend« (Reclam's Bibl. št. 1514) na str. 41 priporoča Dransfelt, najemnik grajščine, pravniku Steinhofu: »Wollen Sie Aussicht haben, zum Vertreter unseres Kreises gewählt zu werden, so müssen Sie mit der besetzenden Klasse durch ein gemeinsames materielles Band vereint sein — kurz, Sie müssen wirklicher Grundeigentümer werden, das ist unbedingte Notwendigkeit«. Nemški Celjani, nemški Gradčani, italijanski Tržačani so izvolili tudi profesorje in pisatelje v državni zbor; vlada je celo češkega glasbenika Dvořaka in pesnika Vrehlickega poklicala v gosposko zbornico in »Neue Freie Pr.« je pritrjala, da bosta zbornici na čast; če bi pa v Sloveni kdo predlagal za kandidata v državni zbor Aškerca ali Gregorčiča, bi Sloveni morda poredli, da se mu možgani mehčajo ali pa mešajo. V nobenem deželnem odboru ni znanstvenika, in med deželnimi poslanci so bele vrane.

Če Sloveni volijo le duhovnike, pravnike, posestnike in visoko birokracijo, potem ni treba nobenih volilnih borb več; v vsaki deželi, kjer prebivajo Sloveni, si duhovniki juristi in posestniki lahko zberejo jednega iz svoje srede; če živi tu ali pa tam kak dvorni svetnik, tistega privzamejo za primeček, pa

mirna Bosna. Slovenci uvedejo s tem zopet srednjeveški stanovski način, in mi postanemo potem v resnici »die interessanteste Nationalität«, da bodo prilajali čuditi se nam Francozi in Angleži, pa tudi Turki in Kitajci. Pa šalo na stran! Ali bi ne bilo primerno, da bi na Primorskem bili izvolili Podgornika, na Kranjskem predsednika družbe sv. Cirila in Metodija, na Štajerskem namesto nemškega Reichsritterja slovenskega pisatelja?

Popolnoma se zlagam z »Edinostjo«, ki je pisala v 127 št. letošnjega leta:

»Kakovo bode torej zastopstvo naroda, da bo na višini te svoje naloge? V odgovoru na to vprašanje je za nas Slovence pravi poučni del izvajanj Heroldovih. Politiško delovanje zastopnikov naroda pomenjaj snovanje in vsvarjanje; zastopstvo naroda v parlamentu predstavljaj čim najvišjo svoto inteligence naroda!

Razmišljajočim o tej resnici, izrečeni po dru. Heroldu, o tej predpostavki, o tem nezogibnem pogoju za uspešno narodno politiko, nam stopa pred oči v živih in kričeih barvah, koliko narodnega greha imamo mi Slovenci na svoji vesti o tem pogledu. — V prejšnjih dobah smo grešili, ker smo menili, da že samo poštenje, dobra volja, narodno mišljenje in morda kake lokalne zasluge podeljujejo temu ali onemu kvalifikacijo za zastopnika naroda v srednjem parlamentu. — Tako so nas večinoma — častnih izjem ne tajimo — zastopali pošteni možje in — slabi politiki: brez potrebnih vednosti in zato tudi brez vsake samostojnosti v razsojanju stvari, in brez vsake parlamentarne routine! Najpriprostejši človek more umeti, da s takimi elementi ni bila možna uspešna politika, vzlasti ne ob najneugodnejih razmerah, proti katerim se je bilo boriti maloštevilnemu zastopstvu našega naroda. Ob takih razmerah, ko je bilo naših le malo in ko je bila na nasprotni strani velika svota sposobnosti, routine, parlamentarne taktike in strategije, a na mnogi takoiimenovani »prijateljski« strani le minimalno poštene in dobre volje ter resnične dobrohotnosti, ob takih razmerah, pravimo, bi bila morala veljati kakor kardinalna zahteva: vsaki mož na svojem mestu, vsaki mož cel mož!

Ali, da nas ne umejete krivo: nismo hoteli reči, da le akademično izobraženi možje sodijo za zastopnike naroda. Bog ne daj, to bi bil nezmisel. Hoteli smo le reči, da delegacija bi morala biti sestavljena le iz takih mož, ki bi v svoji skupnosti mogli s primerno sigurnostjo in neoporečno braniti

PODLISTEK

Pepelčica.

Spisal Ksaver Sander Gjalski; prevedel Radi.

Povedal sem jej, da sem in kako sem že davno želel, da bi jo videl in spoznal. Omenil sem, da se je spominjam, ko je bila še dete. Seveda sem tudi povedal, da sem prišel po opravih k mačehi.

Devojka kakor da me je poslušala le na pol. Razno sramežljivosti, popolnoma naravne pri osebi, ki skoro nikoli ne prihaja v kako dotiko in razgovor s tujimi ljudmi, je bilo v njej še več radovednosti, zakaj sem tukaj in zakaj jej morda jemljem čas, ki da je njej tako potreben, da dovrši ogromni posel, ki ga jej je naložila mačeha. Kaj takega ni sicer rekla, a videl sem strah na licu, njene poglede na delo pred seboj, neko nervozno seganje okoli sebe. Ko sem jej rekel sam, da je vsa v skrbeh, je-li zvrši svoje delo, mi je priznala, da sem pogodil. In sedaj je bila v vsem nekaj več zaupljiva. Pri tem pa ni izrekla nikakoršne tožbe proti mačehi, no —

prišla je sama od sebe najstrašnejša in najžalostnejša zgodovina nesrečne sirote brez matere in očeta. Krasni in veliki očesi sti se zalili s solzami, ko je omenila, da j j roditelja ležita v grobu. Omenila je, da-li bi živela tako, kakor živi sedaj, tudi ako bi jej starši ne bili mrtvi? Ni bila tako naivna, da ne bi spoznala krivice, ki jo jej dela usoda v obliki njene mačeha. Naposled — služabniki niso pozabili, da bi je ne opozorili. In ni zakrivala pred menoj svoje jeze na gospo Moniko in njene hčere. Pa vendar se ni pritoževala radi neolikanega mačehinega sovraštva niti radi njene nepravčnosti, v kateri je za vse prestopke in grehe svojih hčer redno kaznovala — Ivanko. Ni se pritoževala radi prevelikega posla, ki ga zahtevajo od nje. V malo ihtenje je zapala, ko je prišla beseda na to, da jo mačeha zakriva pred svetom in jo noče voditi nika-nor.

»Pravi mi, da sem že stara, da so sestre mlajše. A naposled mislim, da devetnajstletna devojka ni še tako stara, da ne bi smela v svet in med ljudi«. — Završila je s britkim smeskom na polnih prekrasnih ustni-

eah, da se je ta hip zazibala v črtah lica vsa velika želja po lepoti življenja in da se je zaiskril in zablščal v očeh bajen žarek sanj in domišljije mlade duše o tem čaru in užitku. In po malem je začela pripovedovati o tem sanjarenju in o stvareh, katere je največ poznala iz bajk in pravljic stare dekle in dekle iz vasi. Ona je res tudi mislila in gledala na te strani življenja isto tako, kakor na predstave in slike iz bajke. Z istim daljnim tujinstvenim polusvitom — z istim navdihnjenjem poezije je plavala pred njenimi duševnimi očmi slika, katero je nosila v sebi o čarnih sladkosti in prelestih življenja — tam izza obzidja Lepe Vesi. A v podkrepljenju, je navajala pripovedovanje svojih polusester o njih zabavah, o sijajnih dvoranah, o bogatih oblekah. Tu se je tudi spomnila, kako so tudi njene sestre vsakikrat krasno oblečene in kako da tudi ona želi, da bi se vsaj enkrat tako nakitila. No, niti ena beseda, niti ena črta na obrazu ni kazala, da bi sestre zavidala, nasprotno — pripoveduje o njih lepih oblekah in o bogatem nakitu, je s kakim užitkom in naslado budila v sebi spo-

min na vee to. Skoro da se je hvaležno spominjala sester, ker hjej dopuščajo, da jih gleda in opazuje v njih sijaju. Niti sanjalo se jej ni, da zlobne devojke delajo to iz hudobije, hoteče jej pokazati razloček med njih sijajem in njenimi krpami. Niti ni bila radi tega zavidna, — ampak je priznala, da jej vsikdar prihajajo solze, ker ne more biti tudi tako krasna, a ne more, ker nima matere.

Seveda jej nisem hotel povedati, kako bi tudi ona imela pravico zahtevati isto, niti jej nisem hotel napolniti duše z jezo nasproti mačehi. S tem bi nesrečo le še povečal. A nisem se mogel zadrževati, da bi jej ne povedal, kako bodo sijali tudi ajej lepši dnevi, ter da bo gospa Monika tudi njej ponujala, kar svojim hčeram. Začel sem jej praviti, kako da bom sam pomagal pri tem in se potegoval zanjo. Vsekako sem bil oni hip v sebi uverjen, da se bom pri gospe Moniki »energično« potegoval za malo pepelčico. A med tem, ko sem jaz z neko emfazom govoril, je življenje dalje prelo pripovedko.

(Pride še.)

interese naroda v vseh strokah javnega življenja.

Slovenski narod pa se je v mnogih slučajih zadovoljeval le s poštevanjem in dobro voljo svojih zastopnikov; posledica pa je bila usodna za nas: vspehi naše politike so bili primerani — kvalifikaciji večine naših poslancev! Le tako je bilo možno, da so nas nasprotniki žalili s tem, da nas niti poštevali niso kakor resne politike in da je bil našim poslanecem voditelj — Nemeec grof Hohenwart!

Praša se, kje pa so naši znanstveniki in srednješolski profesorji?

Na kratko Vam povem, da jih je primeroma mnogo na zdravniški postaji. Zarad živčnega oslabiljenja je bil na dopustu prof. I. v Mariboru; na Ptaju se je iz istega vzroka prof. C. iz mesta preselel na kmete in iz kmetov hodi vsak dan 10 minut daleč na gimnazijo, da si v čistem zraku krepča živce. Na Kranjskem so bili na dopustu profesor R. iz Ljubljane, prof. K. in I. iz Novega mesta; v Gorici je bil pred par leti na dopustu prof. K. in je vse minolo leto bil zopet na dopustu; v Trstu sem bil za vse minolo leto jaz na dopustu. Zakaj so na dopustu? Ker telesno omagujejo. Ali se v tako tužnem položaju nahajajo tudi gospodje ravnatelji in načelniki, gg. državni poslanci, ki so ikratu tudi deželni odborniki, in deželni poslanci in Bog ve, kaj še?

Slovensko profesorstvo se niti ne zaveda svojega položaja in nikdar ni imelo čuta skupnosti in vzajemne organizacije za svoj stanovski blagor, ampak v tem tužnem stanju mlajši zarad vlaži starejše neusmiljeno pred svoj sodni stol in misli, da izvršuje junaške čine. Če se bo slovensko profesorstvo, prezirano od vlade in zapuščeno od slovenske voditeljske strani nahajalo še jedno človeško dobo ali polstoletja v sedanjem položaju, potem je zadene katastrofa, iz katere si ne opomore več.

Vest mi je narekovala, da sem ob koncu svojega službovanja ta svoja opazovanja predal javnosti.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 9. oktobra 1901

Volitve v deželni zbor češki. Na večeršnjih volitvah v kmečkih občinah je bilo izvoljenih 21 Mladočehov, 15 čeških agrarcev, 11 Vsenemeev, 3 nemški naprednjaki, 3 nemški nacionalci, 2 nemška agrarca, 1 nemški krščanski socialista in 1 češki radikalca. Potrebni so 22 ožjih volitev.

Dosedaj so bile kmečke občine zastopane po 44 Mladočehov, 21 nemških naprednjakov, 4 nemških nacionalnih, 4 čeških agrarcev, 4 Vsenemeev, 1 Staročehu in 1 nemškem krščanskem socialistu. Kmečke občine volijo vsega skupaj 79 poslancev, od teh odpada na češke okraje 49, na nemške pa 30.

Mladočehi so zgubili torej mnogo mandatov na korist agrarcev, česar pa je bilo pričakovati; na nemški strani so pa Vsenemeevi pridobili mnogo mandatov na škodo nemških naprednjakov.

Avstrija in Rusija in dogodki na Balkanu. V listih čitamo, da so se te dni sešli v Belemgradu zastopniki Srbije, Bolgarske in Črnogore na posvetovanju. Teh posvetovanj da se je udeležil tudi voditelj ruskega zastopništva v Belemgradu. Posvetovali pa da so se za zložno postopanje ob dogodkih, ki utegnejo navstati na Balkanu. Ta posvetovanja so dunajske kroge vidno vznemirila. Neki pološicijozni list si skuša sicer pomagati z dovtipi in bagateliziranjem. Meni namreč, da je to ravno tako, kakor da bi se sešli na posvetovanje: pes, mačka in miš! Eden ne mora drugega. Smešno. Da so razne diference med balkanskimi državami, temu se ni čuditi, ker je v naravni stvari. Sploh pa: če bi ne bilo nebenih diferenc, ne bi trebalo tudi pogajanj.

Ali le za hip drži v pološicijoznem listu to zbijanje šale in omalovaževanje. Kajti neposredno na to se spušča v grožnje. Navadno pa ne grozimo onemu, katerega se ne bojimo. Delajo se kakor da sploh ne umejo, kako se je mogla dati Rusija zastopati na takih posvetovanjih?! Rusija naj pomisli — jej kličejo — da bi se po takih spletkarenjih mogel razbiti dogovor od leta 1897 med njo in Avstrijo. Ta dogovor daje Rusiji slobodno roko. Ne treba jej misliti na balkansko vprašanje in tako more posvečati vse svoje moč: velikim vprašanjem zlasti na nadaljnem Vstoku. Če se bo pa to zavratno spletkarenje med slovenskimi državnicami na Balkanu nadaljevalo

pod zaščito Rusije, potem se rečeni dogovor mera razbiti in Rusija bo imela le veliko škodo.

Tako branitelji dunajske politike, ki pa ne pomislijo, da Avstrija sama ne bo brez krivde, ako eventualno sporazumljenje med slovenskimi državami dobi ost, naperjeno proti naši državi. Tako izrečno germanofilski sistem, kakor ga imamo sedaj v Avstriji na znotraj in na zunaj, ni meada posebno pripraven v to, da bi deloval pomirovalno na slovenske narode sploh in posebno še one na Balkanu ter da bi nam pridobival simpatije med njimi. Pa še na nekaj pozabljajo branitelji dunajske politike. Če na Dunaju ni ljubo, da Rusija povspehuje zblizanje med slovenskimi državnicami na Balkanu, pa tudi Rusija ne more biti indiferentna, ako Avstrija kar očitno favorizira zavezništvo med obema neslovenskima državnicama — Grško in Romunijo — in daje torej svoji politiki na Balkanu očitno protislovensko, torej tudi protirusko smer!! Sestanki kralja grškega in romunskega v Opatiji, obiski načelnika avstrijskega generalnega štaba na romunskih tleh, govorice o vojni konvenciji med Avstrijo in Romunsko, to so elementi, ki gotovo nič manje ne vznemirjajo Rusije, nego sestanek v Belemgradu dunajske kroge. Pomagači grofa Goluchowskega bi ne smeli pozabiti na pregovor: kar ni jedemu ljubo, ni drugemu drago. Sporazumljenje glede na Balkan med Rusijo in Avstro-Ogersko je jako lahko možno in visi tako rekoč v zraku: usiljuje se samo po sebi, po naravi. Grof Goluchowski naj le bolj poštevaja dejanske potrebe monarhije — narekovane po sestavi in po zemljepisni legi — nego pa migljeje iz Berolina; avstrijska politika naj ne vzbujajo domnevanja, kakor da v gigantskim boju, ki se mora razviti med slovenskim in germanskim svetom na bližnjem in daljnem Vstoku, hoče stati na strani germanstva, pa se jej ne bo trebalo nič vznemirjati radi sestankov v Belemgradu, ako se vrše pod nadzorom Rusije. Saj je neopovržno zgodovinsko dejstvo, da nobena druga država ni bila doslej v svojem vedenju do monarhije Habsburgov tako odkrita in lojalna, kakor ravno Rusija. To odkritost in lojalnost ravno bi hoteli v Berlinu porušiti; zato intrigirajo in s sumničanjem nanevov ruske diplomacije zavajajo našo diplomacijo do nepremišljenih korakov! Videant consules.

Ohlajenje odnošajev med Rusijo in Francijo?

»Wiener Allgemeine Zeitung« poročajo iz Pariza, da so se odnošaji med Francijo in Rusijo precej ohladili, kar da dokazujejo razni simptomatični momenti o zadnjem carjevem obisku na Francoskem. No, bržkone želje pangermanske politike, kateri je dvozveza trn v peti in jedina zapreka, da ne more doseči svojih ciljev. Nam se zdi pač neverjetno, da bi bil šel car radi tega na Francosko, da bi pokazal, kako se odnošaji med zaveznima državama ohlajajo. Navadno človek ne hodi rad k onemu, do katerega se mu je začelo prijateljstvo ohlajati. No, sicer pa pobijajo to nemško trditve tudi napitaice carja in Loubeta, katere bi pač ne bile mogle biti presrčnejše, kakor so bile.

Smrt emira afganistanskega. Novo važno diplomatsko vprašanje, ki vznemirja že sedaj vse državnike, navstalo je te dni vsled smrti emira afganistanskega, Abdur-Rahman Kahna. Afganistan šteje kakih 7 milijonov prebivalcev in leži v Aziji, severno od Arabskega morja med rekama Amudar, ki se steka v Kaspisko morje, in Indus, ki se steka v Arabsko morje, ali med državami: Rusijo (na severu), Kitajem (na vzhodu), Prednjo Indijo (na jugovzhodu), Belučistanom (na jugu) in Perzijo (na zapadu).

Sila važna točka je Afganistan radi tega, ker se tam križajo interesi Anglije (vladarice Prednje Indije) in Rusije. Rusija mora namreč preko Afganistana, ako hoče dospeti v Indijo, česar pa se Angliji seveda neizmerno boje. Ravno smrt emira, ki se je dogodila dne 3. t. m., mogla bi dati Rusiji ugodno priliko, da se radi prestolonasledstva utakne v afganistanske zadeve. Anglija podpira v prestolonasledstvu najstarejšega sina emirovega, Habib Ullah Khana. Med pretendenti pa so njegovi bratje in bratrance Ishak Khan, bivši guverner v Turkestanu. Vprašanje prestolonasledstva utegne torej postati virom velikim diplomatskim zapletljajem. Zato se angleški listi obširno bavijo z vprašanjem prestolonasledstva ter se bojé, da bi Rusija provzročila kake komplikacije in odposlala v Afganistan svoje čete. Nekateri listi zahtevajo, naj bi Anglija odpozvala vse one Indijske

čete, ki so v južni Afriki ter jih poslala zopet v Indijo, da bi bile pripravljene za vsako eventualnost.

Smrt afganistanskega emira utegne imeti torej velik upliv na nadaljni razvoj stvari v južni Afriki, na Kitajskem (kjer je v Mandžuriji angažirana Rusija) ter seveda v Rusiji in Angliji sami in slednjič posredno tudi v drugih državah.

Vsakako pa bo Anglija tudi ob tej priliki — kakor je bila v Kitaju — britko občutila dejstvo, da je po roparski izzvani vojni v južni Afriki tamkaj priklenila svoje vojne sile. Zločin Anglije v južni Afriki se torej tudi izven Afrike britko maščuje nad njo.

Vojna v južni Afriki. Lord Kitchener poroča dne 7. t. m., da so angleške čete v neki bitki ubile 50 Burov in 23 njih ranile. 244 Burov je bilo ujetih, 60 pa se jih je udalo. Dne 6. t. m. so bile Kitchenerjeve čete 16 milj severovzhodno o Vryhaida. Sovražnik (Buri), ki je hotel pobegniti na sever proti pogorju Halla-Res, je zadel na čete generala Hamiltona. (Kitchenerjeva brzojavka ne pove ničesar o tem, kako se zvršila ta bitka, kar je menda vendar najvažnejše pri vsaki bitki; kar tako za kratek čas se menda vendar niso streljali. Op. Ur.) General Methuen lovi »komando« Delereya in Kempa, ki sta bila razpršena po bitki s polkovnikom Kekevičem. (Ako se prav spominjamo, so Buri v omenjeni bitki potolkli čete polkovnika Kekeviča in se potem, seveda, po svoji taktiki izgubili; ne pa da so bili razpršeni, kakor trdi ta brzojavka. Op. uredn.)

Myburgov »komando«, nadaljuje brzojavka, so Anglije storili popolnoma nezmožnim. (Kako vendar, so ga li mari Angliži pobili, ulovili, ali pa mu vzeli puške? Majhne »komande« se vendar ne more tako lahko napraviti nezmožne za boj, kakor velike armade. Op. ur.) Fouchet in Vessel se nahajata na južnem obronku Drakenbergov; Smuts je bil potisnjen proti severu in se nahaja sedaj blizu Barringtona; Scheeper je blizu Gross Oekertskaala. Vsem tem komandom siede angleške čete, ki prihajajo skoraj vsak dan v praske z istimi.

Iz tega poročila Kitchenerjevega se vidi, da moč niti lagati prav ne zna.

Včeraj je stal pred sodiščem dr. Krause, bivši burski guverner v Johannesburgu obdolžen veleizdaje in nagovarjanja k umoru. Dr. Krause je baje kakor poveljnik burske posadke v Johannesburgu izkoristil od lorda Robertsa dovoljeno mu 24urno premirje v to, da je dal iz Johannesburga v Pretorijo prenesti 120 tisoč angleških funtov. Očita se mu tudi, da je bil v zvezi z bivšim državnim pravnikom burskim Bröcksmo, katerega so te dni ustrelili v Pretoriji radi veleizdaje.

Tržaške vesti.

V obrambo resnice. Ker »Gorica« ponavlja nečuvno krivice z vzbujanjem domnevanja, kakor da je dr. Tuma svoj čas zgubil učiteljsko službo vsled takega čina, radi katerega bi se moral sramovati pred svetom, da je bil takorekoč moralno izbaenjen iz dežele Kranjske, da so ga sramotno spodili iz domovine itd. itd., dovolite mi malce prostora v obrambo resnice, ker jaz sem tistokrat slučajno živel v Postojni in poznam vso resnico, oziroma grdo politiško maščevanje, ki se je dogodilo tedanjemu učitelju Tumi na škodo.

Resnica je, gola resnica, da je bil Tuma žrtev maščevalnosti nemškutarske birokracije, ki je na način, nedostojen poštenega človeka, zlorabila privatne pogovore, da uniči odvisnega človeka, ki se ni hotel ukloniti aspiracijam naroda slovenskega zatirajočemu sistemu. To je fakt, katerega nič ne spreminja trditve »Gorice«, da je dr. Tuma v Gorici izjavil, da ni »nacionalist«. Jaz ne vem, dali je dr. Tuma res napravil ta izrek; in če ga je, bi trebalo vedeti najprej, v kaki zvezi je rekel to. Če pa je izjavil to absolutno, brezpogojno, potem grajam jaz to istotako brezpogojno, ker si ne morem v sedanjih časih misliti resničnega prijatelja našega naroda, ako ni nacionalist. No, posito, da ima »Gorica« prav na to stran, vendar to ne spreminja resnice, da je bil učitelj Tuma žrtev svojega narodnega prepričanja. Zato je po mojem prepričanju naravnost nehonetno in priča le, kako pobesneli so pri nas strankarski običaji, ako se ravno ta dogodek toli brezvestno zlorablja na škodo dra. Tume.

»Gorica« pravi, da župan in obč. svetovalec postojnski perejo zamorca. Ni res! Oni so se zavzeli le za resnico, kakor se je bila dogodila pred tolikimi leti. Resnica in gola resnica, katero morejo potrditi vsi, ki so se v onih dobah v Postojni zanimali za javno življenje, pa je le ta, da je bil Tuma žrtev zagrižene nemškutarske birokracije, da iz onih dob nima ničesar sramovati se in da je njegov ugled ostal intakten pred zavednim slovenskim svetom. Pobijajte sedanjega politika dra. Tuma, kolikor hočete, ali žalostno je, ako slovenski list maščevalne vsebine na slovenski zavesti izkorišča in zvrča tako, da prikaziva svetu — resnici nasprotno stran.

N e k d o .

Naprednega moža jako — jako napredni nazori. Pod tem naslovom nam pišejo: Te dni se je mudil v Trstu mož, ki je znan člen narodno-napredne stranke na Kranjskem. Bilo je po tistem grdem dogodku v našem mestnem svetu. V pogovoru o tem dogodku je menil napredni mož Kranjskega: »Prav so imeli Italijani, da so ga (Rybáfa) ven vrgli, kakaj pa je zagovarjal farje!«

S tem vsklikom je napredni mož — tako se nam zdi — pokazal le, da je nekoliko zastal za zgodovinskimi dogodki 19. veka. Zlasti se nam zdi, da še ni pričapljal do one dobe v prošlem stoletju, ko se je v Avstriji uvela konstitucija in je prišlo z njo parlamentarno življenje se svojimi principi. Zato ne more umeti napredni mož, da dogodka z drom. Rybáfem ne smemo soditi le z gledišča, da-li je imel dr. Rybáf prav? Ne, to vprašanje je stopilo v drugo vrsto! V prvo vrsto pa je stopilo vprašanje: da-li ima kdo pravico tirati iz zbornice zastopnika naroda, pa naj že isti govori in dela pametno, ali nepametno?! Z liberalnega ali naprednega stališča je bilo morda sicer — o tem nočemo soditi, ker si ne prisvajamo avtoritete na to stran — obžalovati, da je dr. Rybáf obsojal sovražstvo preko groba proti visokemu dostojanstveniku-pripadniku druge narodnosti, ko je bil ta dostojanstvenik slučajno — škof, ali, kakor meni napredni mož iz dežele Kranjske, da je »zagovarjal farje«. Ali, ali nam se dozdeva, da Italijani niso dali le lekcije Rybáfu, ker je »zagovarjal farje«, ampak da so prav pošteno pogazili prvi glavni parlamentarni princip: s v o b o d n e g a i z r a ž a n j a s v o j e g a m e n e n j a ! Zato se nam zdi dalje, da Italijani vendar niso imeli tako prav, ker ker so Rybáfa iztirali iz zbornice, čeprav je »zagovarjal farje«. Slednjič se nam uriva misel, da naprednega moža iz dežele Kranjske nazori so še precej — nenapredni.

To krič! V prostorih društva državnih uradnikov vršil se je dne 6. t. m. ustanovni občni zbor novega »društva davkarskih uradnikov na Primorskem«. Kakega duha so moške, ki so ustanovili to novo društvo, nam pričajo že imena gospodov, ki so bili izvoljeni v odbor. To so samo taki moške, ki službujejo v takih krajih, kjer so bolj ali manje povezani z laško signorio, a njednega ni iz čisto slovenskih sedežev davkarskih oblasti. Jeden je sicer tudi iz Pazina in jeden iz Voloskega. O prvem nočemo govoriti, ker ga ne poznamo pobližje, da-si bi skoro gotovo ne zgrešili, ako ga prištejemo k našim narodnim in političnim nasprotnikom. Saj z imenom Mrach je v Pazinu povedano — vse!! O onem drugem iz Voloskega pa že rečemo lahko dve tri, ker njegovo izvolitev smatramo naravnost za demonstracijo. To je tisti davkarski oficijal Schreiber, ki javno fraternizira z možem žalostne slave: Krstičem (!!), in ki sodeluje celo pri onem izdajalskem zakonem lističu, ki se imenuje »Prava naša sloga«.

Druga demonstracija, vredna one, ki jo je novo društvo zagrešilo z izvolitvijo Schreiberja, je ta, da so samo nemške in laške časopise določili za svoja glasila, v katerih bo društvo objavljalo društvena naznanila. Določena sta namreč, poleg nekaterih strokovnih listov, le »Triester Zeitung« in pa — »Piccolo«!!

Torej državni uradniki, ki službujejo v deželi, katera je po veliki večini slovenska, niso čutili potrebe, da bi se niti najmanje obzirali na narod, kateteri jih — redi! Slovenski kmet plačaj in molči! Kaj ne gospoda e. kr. davkarski uradniki?! Ako so gospoda tako nobel, da nočejo imeti nič skupnega z našim — ako hočete — kmečkim narodom, no pa dobro! Saj se jim ne silimo. Ali potem naj ne imenujejo svojega društva »za Primorje«, ampak govore naj resnice: Društvo c. kr. italijanskih in italijansko mislečih davkarskih uradnikov v Primorju!

To bi bilo vsaj odkrito. Kavalirsko pa bi bilo — če že nočejo imeti z nami nič skupnega — ako bi vsakdo njih izračunal, koliko odstotkov njegove plače mu prihaja iz žepov zaničevanih Slovanov in bi potem izvajal primerne posledice: da bi se namreč velikodušno odpovedal tistemu delu svoje plače!

Evo, gospoda, storite to in potem ne bomo imeli nikake pravice, vam česa očitati. Dokler vas pa plačujemo, smemo zahtevati od vas vsaj toliko, da ne prezirate tako ostentativno našega naroda. Zapomniti bi si morali enkrat za vselej, da ni narod radi vas, ampak da ste vi radi naroda!

Potem pa naj se še čudimo, da po vseh e. kr. državnih uradih na Primorskem veje tako čudna sapa proti našemu narodu, ako so po istih nastavljeni uradniki, ki v svojih društvih, torej v javnosti, tako demonstrativno prezirajo narodnost večine prebivalstva v deželi.

Pogreb pok. Josipa Godina-Krčič, ki je predvčeršnjim ponesrečil o katastrofi v tehničnem zavodu, vršil se je danes ob 2. uri pop. iz mrtvašnice pri sv. Justu na pokopališču v Škedenj. Na pogrebu so bili vsi delavci iz omenjenega zavoda in ogromna množica ljudstva. Pod Škedenjem je prišlo nasproti pevsko društvo »Velesila«, ki je prepevalo na pogrebu.

Italijanščina capoville na Kontovelju. Pišejo nam:

Že večkrat ste omenili v Vašem listu nekaj lepih cvetk klasične italijanščine, katere se poslužujejo uradniki na naših uradih. Posebno naše poturice se jako odlikujejo v tem oziru. Vedno jim priporočate, naj se spametujejo in naj ne sramotijo sebe. Nekaj enakega se je zgodilo pred kratkim na Kontovelju. Neki mladenič je nesel svojo vojaško knjižico h capovilli, da bi mu jo isti podpisal. Knjižica je tiskana v nemško-slovenskem jeziku. Seveda, kontoveljski capovilla je več nego vojaške oblasti. One priznavajo vsaj do neke mere, da vojaških knjižicah, da vsaki narod mora imeti svoje pravice in izdajajo nemško-slovenske tiskovine, dasi uradujejo nemški. No, on, kontoveljski prvak, je nepremisljiv in ve dobro, kaj je prav! Saj Kontovelj je italijanski, ker je capovilla — odpadnik. Kaj ne, gospod Stoca? Kaj mislite, ne bi bilo bolje, da bi se podpisoval Stoca? Mislim, da bi bilo ortografsko vendar bolje. Čudno, saj ste pisal v ono knjižico tako lepo italijanščino, namreč — »Contovello, Servo Kampanje (sledi ime) podpis: Stoca Bortolo. Slovenski bi morda boljše napisal: kaj se neki smeši s tako italijanščino? Da pa ne poreče, da je le podlo obrekovanje od strani Slovencev, kakor se je že zgodilo, mu navedem, ako hoče, celo imena in dan.

Aretirana anarhista. Včeraj ob 4. uri zjutraj sta policijska agenta Hayau in Haiden ob asistenci dveh redarjev aretirala dva italijanska podanika: 32-letnega Tomaža Querciola iz Rimini in 22-letnega Jos. Benzi iz Forli. Aretirana sta bila ta dva subjekta radi suma, da sta anarhista. In kakor vse kaže, je bil sum popolnoma opravičen, kajti pri Querciolu so našli veliko množino anarhističnih knjig in spisov iz Pattersona in Buenos-Ayresa v Ameriki. Pa tudi on sam je izjavil na policiji, da je »za akcijo« sposoben anarhist!! Quercioli je bil popred v Sredu.

Pribiti treba tu, da je »Piccolo« o tem znamenitem aretovanju nenavadno lakoničen, kar je v kričečem nasprotju z gostobesednostjo, ki mu je sicer v navadi tudi ob vsaki neumnosti iz tržaške kronike. Ne le priznanje Querciolija, ampak tudi priimka obeh aretirancev je popolnoma potajil ter se omejuje na suho konstatiranje, da so rečena dva aretirala, ker sta na sumu, da sta anarhista ter da so »pri Q. našli anarhističnih spisov«. Seveda, lumparije regnicolov treba vedno pokrивati! Čemu pa dobiva »Piccolo« izvestne — subvencije?! O zistem, zistem: kdo te pogruntu? Kdo naj te umeje?

To aretiranje pa kaže zopet, kake elemente prinaša seboj invazija regnicolov! Elementov, nevarnih na mnogo strani. Ni dosti, da so nam regnicoli v veliko narodno-politiško in gospodarsko kalamiteto, ampak med njimi je elementov, ki so sposobni za čine v strah in grozo vsemu prebivalstvu. Ali regnicoli so; zato so in nam ostanejo mili gostje, element v zvezi države z Italijo. Kaj čemo — tako je!

Drobne vesti. Sin, ki krade očetu. Aretirali so včeraj na trgu Zonta, 14-letnega

Jakoba P. iz Poreškega okraja, ker je svojemu očetu oves ukradel, jo prodal za 14 kron in pobegnil v Trst. Dobro je začel se svojimi 14 leti.

Aretovanje. Včeraj ob 11. uri so aretirali v ulici S. Nicoló 20 letnega pisarja Artura M., ker je malo prej neki gospej ukradl iz žepa mošnjaček z nekoliko denarja. Na policiji se je doznalo, da ima ta elegantni tat (bil je namreč jako gosposko oblečen) še več drugih tatvin na vesti.

Včeraj, ob 2. uri popoldne so aretirali v svobodni luki neko osebo, ki je hotela odnesti vrečo kave. V poštenjaku so pozneje na policiji spoznali večnega iatu kave, nekega Frana Ferlugo. Moža so seveda odveli v ulico Tigor.

Nezgodbe. Včeraj jutro ob 11. uri je 25-letni kočijaž Federik Šheris, stanujoči v ulici S. Francesco, padel z voza in si poškodoval levo roko.

53 letni mizar Žerjal, stanujoči v ulici Salice št. 5., se je poškodoval nevarno, na svojem delu.

14 letni kovaški učencec Mario Mreule, stanujoči v ulici del Bosco št. 17., je dobil več nevarnih ran na svojem delu. Vsi so šli na zdravniško postajo iskat pomoči.

Nelepa šala. Včeraj so bili tukajšnji gasilci opozorjeni, da neka hiša v ulici della Fonderia gori. Ko so pa došli tja — seveda z vso gasilno pripravo — videli so, da si je neki hudomušnež dovolil žajmami ne ravno lepo šalo. — Odsli so seveda z dolgim nosom.

Tatvina. Fran Ravalico, stanujoči v ulici Capitelli št. 12., je ovadil včeraj na policiji, da so mu nepoznani uzmoviči odnesli žepno listnico z 24 kronami vred.

Zalostno. Sincič ob 9. uri in pol so poklicali g. Trevesa, ker je neki mož zblaznel na Korzu in je hotel pasante — grizti. Poklicani g. Treves je dal nesrečnega odvesti v opazovalnico v bolnišnici, kjer so spoznali, da je nesrečnež identičen z 22 letnim Ermanno Z. stanujočim v ulici Carpison.

Vremenski vestnik. Včeraj: toploer ob 7. uri zjutraj 11°3 ob 2. uri popoldne 20.0 C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 755.02 — Danes plima ob 7.51 predp. in ob 7.55 pop.; oseka ob 1.29 popoldne in ob .21 popoldne.

Zavod sv. Nikolaja priredi — kakor je bilo že objavljeno — v nedeljo dne 13. t. m. svojo veselico v Barkovljah. Reči momemo, da bo ta veselica nekaj izrednega. Na tej priveditvi nastopi 12-leten umetnik na gosli; uprizorijo se: krasna živa slika, deklamacija, igra, petje. Preskrbljeno bo slednjič za lahkonoogo mladino, da se malce zavrti. Vsem bodi torej misel in pot v nedeljo: v Barkovlje!

Vesti iz Kranjske.

* Ustreljenega so našli dne 3. t. m. popoldne 20 letnega mlapea Jan. Skarjo iz Ravnika pri Št. Rupertu kakih 300 korakov od hiše njegovega gospodarja Antona Zupančiča v Dolenji vasi pri Novemestu. S staro puško svojega gospodarja je brez njegove vednosti šel na »lov« v gozd in si na dosegljiv način prestrelil prsa.

* Zažigalec so dobili. Iz Kroke pišejo »Slov. Narodu«, da se je izdal požigalec Kroke. Enajstkrat je zažigal, a le petkrat se mu je posrečilo zanetiti ogenj. Predsinočno noč je zažigal v Kotlu pri Hereclnu, a so o pravem času zapazili tleči ogenj. Orožniki so ga danes že odvedli na e. kr. okrajno sodnijo v Radovljico. Kroparji bodo sedaj vsaj v miru in brez skrbi spali.

* Sloviti kranjski raki, ki so zadnja leta v nekaterih vodah skoraj popolnoma izmrli, se polagoma po prizadevanju raznih najemnikov ribolova zopet začnajo javljati. Tako se je posrečilo gospodu Bergmannu, lekarnarju in posestniku v Novem mestu, zaploditi v težkem potoku 34 cm dolge rake.

Vesti iz Štajerske.

— Aha, tako je! Mi smo bili že sporočili, da je občinski svet v Ptuj sklenil zaprositi dež. odbor štajerski za pomnoženje pouka v slovenščini. Sedaj pa čitamo v »Slovenec«, da si to preustrojitev mislijo tako, da bo pouk v slovenščini jednako obsežen za Slovence in Nemce. In sicer naj se v spodnjih razredih slovenščina poučuje v nemškem

jeziku, da bodo tudi nemški dijaki lahko sledili pouku. Ali — tu prihaja konjsko kopito. Ptujskemu občinskemu svetu ni do tega, da bi se otroci naučili slovenščine, ampak le do tega, da isti dobe v maturitetnem spričevalu tudi red iz slovenščine!! Potem bodo tem laže dobivali službe in tirali nemško politiko med slovenskim ljudstvom in izpodrivali druge uradnike, res sposobne v jezikovnem pogledu.

Vesti iz Koroške.

Dva požara. »Slovenec« brzojavljajo iz Celovca, da so imeli v soboto na Koroškem dva velika požara. V Žreclu je pogorelo 6 poslopij, na Gorici pa gospodinjstva šola in pet poslopij.

Razne vesti.

Kraljica Natalija — katoličanka. »Vossische Zeitung« javlja, da kraljica Natalija, ki biva sedaj v Biarritzu, prestopi v katoliško vero. Morda zato, ker se misli, kakor pišejo neki listi, poročiti francoskim pisateljem Pierre Loti, s katerim prijateljuje že nad deset let.

Kralj Edvard in veletržec. Za časa svojega nedavnega bivanja v Fredensbourgu se je angleški kralj vozil vsaki dan na avtomobilu, in sicer tako hitro, da je vse bežalo pred njim. Pri vsem tem se je zgodilo več nesreč, a med temi tudi ta, da je avtomobil povozil psa nekega trgovca. Ta poslednji je zahteval za odškodnino 100 kron — ali pa da ga kralj vsprejme v avdijenco. Drugi dan je prišel trgovec vprašati, da-li ga kralj vsprejme?! Pobočnik kraljev je pritrdil. Veletržec je bil uveden v kraljevo sobo, a kralj se mu je približal, dal mu sto kron in odšel molčé, kakor je došel molčé. Veletržec je bil osupljen in je odšel mislé, da je morda vendar bolje imeti v žepu sto kron, nego pogovoriti pa besedij s kraljem Edvardom.

Kandidat — znorel. Iz Budimpešte javljajo, da je Bela Vadnay, propal kandidat v Vesprimu, znorel radi tega, ker je propal. — Došel je te dni v ministerstvo notranjih stvari in tam je hotel ubiti državnega tajnika Ignacija Szella, brata ministerskega predsednika. Vadnay misli, da je rečeni tajnik največ kriv, ker je on propal. Grozno nakano sta preprečila dva detektiva, ki sta pravčasno posegla vrtes.

Poslano.

P. n. gojiteljem in prijateljem slovenskega petja ob Donavi!

Na pragu petega desetletja svojega neumornega umetniškega delovanja, si dovoljuje najstarejša slovenska družina ob Donavi:

»Slovensko pevsko društvo na Dunaju« obrniti se do širše javnosti z vrelo prošnjo, da bi nam tudi v začenjajočem novem desetletju ostale v polni meri ohranjene relike simpatije, katere je društvo doslej uživalo, da bi pa se še kolikor moči pomnožile — takó z vplivno moralno podporo, ki je za uspešno delovanje v prvi vrsti neobhodno potrebna, kakor tudi z radovoljnimi in vztrajnim sodelovanjem vseh tistih, katerim je milostljivo nebo podelilo redki dar petja!

Posebno se v dobi, ki pravkar začnjenja, kaže ta potreba, da bi mu bila, napram važnim nalogam, katere se pripravlja društvo izvršiti v prid Slovanstva, splošna podpora slovenskih krogov zagotovljena, da bi moglo svojemu vzvišenemu poslanstvu častno in v polni meri zadoščati! Hiite torej vsi pod staroslavni prapor, katerega je nepozabni naš ustanovnik in zborovodja Arnošt Tovačovský z vrsto požrtvovalnih, navdušenih mož pred 40 leti razvil na bregovih negotoljubne Donave, in posvetite se s pravim ognjem in z neudušljivo vztrajnostjo gojenju slovenskega petja! Odkriti prijatelji vznešene ideje slovenske vzajemnosti pa ne mudite krepiti naše vrste z mnogoštevilnim pristopom za člene, ustanovnike in prispevajoče, da bi bil tudi v gmotnem oziru našemu društvu omogočen znaten nepredek!

Pevske vaje so vsaki petek: I. okraj, Christianengasse 6, II. nadstropje (akademski gimnazij, prirodoslovna dvorana), in to ženski zbori od 1/2. do 7. ure zvečer, možki zbori od 7. do 9. ure zvečer.

Priglasili novih izvršujočih, ustanovnih in prispevajočih členov se vsprejemajo tudi tam v navedenem času ali vsaki dan v društveni pisarni: I. okraj, Bräunerstrasse 7, kjer se

radovoljno dajejo razna nadaljnja pojasnila. Na zdar!

Za odbor »Slovenskega pevskega društva na Dunaju«:

Dr. Jos. V. Drozda,
t. č. predsednik.

Dr. Fr. Vidic, B. Novák,
t. č. podpr. t. č. tajnik.

Brzojavna poročila.

Dvboj.

DUNAJ 9. (B.) Kakor poročajo listi, se je vršil danes dvboj med fabrikantom Löwenfeldom in nekim poročnikom 15. husarskega polka. (Druga poročila trde, da je častnik ostal mrtev. Op. ur.)

Volitve na Ogerskem.

BUDIMPESTA 9. (B.) Sedaj so znani vspehi volitev iz vseh 411 okrajev, v katerih so bile dosedaj odrejene volitve. Liberalna stranka je zmigala v 262 okrajih, ljudska stranka v 20, Košutova frakcija v 75, Ugrovska frakcija v 10. V 13 okrajih so bili izvoljeni kandidati, ki ne pripadajo nobeni stranki, sledujoč je bilo izvoljenih 5 Slovkov oziroma Srbov in 1 demokrat. V 23 okrajih se bodo vršile ožje volitve. V dveh okrajih je bila volitev sisturana.

Mestni zastop berlinski in krona.

BEROLIN 9. (B.) Zjutranji listi javljajo o vsprejemu nadžupana in mestnega stavbenega svetnika Hoffmanna pred cesarjem: V ponedeljek popoldne je dobil nadžupan brzojavko iz civilnega kabineta, s katero je bil pozvan naj pride s Hoffmannom v avdijenco. Cesar je sprejel obojico v navzočnosti načelnika kabineta, Lucanusa ter je govoril žnjima razum o gradbenih in prometnih vprašanjih tudi o zadevi Kauffmanna. (Kauffmann je namreč opetovano izvoljen župan Berolinski, katerega pa cesar noče potrditi iz úzroka, ker je bil Kauffmannu častnik in je moral odložit to čast. Op. ur.)

Nadžupan je pojašnjeval na razsežno sedanjih položaj mestne uprave. Kakor je bil cesar prijazen ob vsprejemu, tako se je tudi prijazno poslovil od nadžupana in stavbenega svetnika Hoffmanna.

Mirovno združenje pred kraljem Viktorjem Emanuelom.

RIM 9. (B.) »Agencija Stefani« javlja: Kralj Viktor Emanuel je vsprejel včeraj v Milanu deputacijo lombardskega mirovnega združenja, ki mu je izročila addresso mednarodnega mirovnega združenja. O razvoju avdijencije se ni prijaviilo nikako autentično obvestilo.

Vinogradniki

so vabljeni ogledati si vinsko prešo, v delu, s katero se neprenehoma preša vsako uro 10 kvintalov grozdja. Preša je na ogled pri tvrdki Schivitz & Comp ul. Ghega 19, nasproti kavarni Fabris.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TRST

TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitanea
ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (Solsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Gene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti posrta vro se na parobrod ali železnico franko

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinejšega olja, najfinejše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franco.

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3—tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni škatljici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mirdilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z snjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoči, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franco naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“ Fran Benčića v Trstu ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvala vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznaja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popravljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinejših kakor tudi velikih stenskih; obljubljuje, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovollil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Prodaja vina „Ai Maestri“ v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se naznaja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refošk črn po 28 novč., bela rebula iz Bred po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje. Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdoči ponarejenat vdoči 100 gld. nagrade.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami. Salarini. Ponte della Fabbra št. 2. vogal ul. Torrente. Podružnica „Alla città di Londra“ z najfinejšimi izdelki v ulici Poste nove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4. do 12. sukne je po velikem izboru od gl. 3. do 8. zimske močne in podšite jope z ovrtnikom od astrašana od gl. 5—14, ravno take podšite s kožuhojino po gl. 12. — Površne sukne v velikem izboru od gl. 18—32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gl. 2.50—4.50, finejše od gl. 5—9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3—12 let od gl. 2.50—10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (zlojdeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu. Črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi v največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja obleke po meri ter se že posejlo vdoči vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Novo pekarno in sladničarno sem odprl v ulici Molin a vento, na oglu ulice dei Gradi. Vsaki dan trikrat frišen kruh od 12 novč. za kilo naprej. Sladkarije, sladčice in razno drugo pečivo. Se sprejema domači kruh v peko. Priporočam se za obilen obisk: Ant. Pahor.

Delavnica za popravljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovaška delavnica. Alojzij Schromeck & C. v Trstu, ulica B. Ivedere št. 9.

Jakob Kosmerlj — TRST — ulica ss. Martiri št. 16 nasproti Komando Marine. TRGOVINA Jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv. Izbor raznih vin in likerjev. Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2, nasproti ženskemu liceju. Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši **Jakob Kosmerlj.** Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Redka prilika! **300 komadov za samih Mk. 3.** Ena krasna dobro idoča ura s 3 letnim jamstvom in lepo verižico; 1 krasna garnit, gumbov za srajce ovrtnik in manšete iz double zlata; 1 fina škatljica za cigare; 1 eleg. brušuro žepno ogledalo s finim glavnikom; 1 beležnica v angležkem platnu; 1 eleg. brošna igla za dame iz prima double zlata; 2 gumba od simili briljantov; 1 krasno pozlačeno prstan z imitovanimi biseri za dame, ali gospe; 1 najboljša novčarka z usnja; 1 krasna špila za kravato se simili briljanti; 1 dobrodišeče milo; 20 angl. predmetov za dopisovanja in še 300 komadov raznih predmetov, koji so doma neobhodno potrebni. Teh 300 predmetov za samih Mk. 3 z uro vred, ki sama toliko velja, razpošilja samo nekaj časa po povzetju. **Skladišče Opava (Šlesko).** Pošto predalo št. 15. Pri odjemu z zavrtkov dolam lep noč z 2 rošili brezplačno. **Kar ne ugaja, denar nazaj.**

Velika zaloga koles
od 60 K naprej
novih ali vže rabljenih iz prvih tu — in inozemskih tovarn.
Prodaja in menjava po ugodnih cenah.
Bogat izbor pripadkov in pneumatik.
Sprejemajo se vse poprave kakor tudi lakiranja na ognju in niklovanja.

Zaloga šivalnih strojev
za domačo rabo ali obrtnike od 60 kron naprej.
5 letno jamstvo.
Velik izbor vseh pripadkov spadajočih k šivalnim strojem.
Pošiljatve na deželo po povzetju.
Mehanična delavnica za popravljanje strojev vseh vrst.

RUDOLF RÖTL Trst, Trg Piazza S. Catterina št. 2.

Tehnični urad. Ustanovljeno 1877. Zaloga strojev in železja.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.
Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.
Inštalacija strojev in parnih kotlov.
Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč.
Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd.
Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.
Zaloga cevij za vodo, plin in par.
Materijal za stavbišče.
Stroji vseh vrst. Vodne sesalce vseh sestavov. Odri za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement >Portland< in >Romano<. Olja za kolesa in masti.
In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.
Tvrdba je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav, med kojimi:
12 žag za obdelovanje lesa in pripravljanje dog.
36 vodnih napeljav.
17 tiskarn in kamnotiskarn.
13 mehaničnih delavnic.
31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.
12 sladničarn, pekarn, tovarn za biškot in kofete.
32 napeljav električne luči.
Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd. Perilaice, Predilnice, Tovarne za parafin in cerezin, >sardine<, Mline, Podjetja za napravljanje soli, Tovarne za delati zamasko, Stiskalnice olja, Naprave za vodno silo, Tovarne za šumeče vode, Distilerije, Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev.

Julij Redersen izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov. Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst. (Nasproti „Isola Chiozza.“) Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrei, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice suspensori, elektroterapevtični aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga predmetov z: kirurški zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

ŠTEFAN CRUCIATTI ornamentalni kamnosek. TRST. — Via della Pietá št. 25. — TRST. izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela. **Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.** Velika zaloga slanega ali žaganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega. **Specijaliteta za pohištvo.** Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane. Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

JAKOB BAMBIČ trgovec z jedilnim blagom Via Giulia št. 7. Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franco. Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenami.

Svoj k svojim! **M. AITE** trgovina manufakturnega blaga Trst. — Via Nuova — Trst. vogal Via S. Lazzaro št. 8. priporoča cenjenim klientom svojo bogato zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga za jesen in zimo in sicer: sukno za moške in ženske obleke, flanelo, barvan in bel barhent, piket za perilo, majo od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne itd. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter, nadalje srajce, ovrtniki in ovrtnice najnovejše mode, namizni beli in barvani prti; bela in barvana zagrinjala na meter ali izgotovljena. **Drobnarije** za krojače, kitničarke in šivilje ter ter raznovrstni okraski za ženske obleke. **Naročbe za moške obleke** po meri z največjo točnostjo in natančnostjo. **Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za društvene znake.** **Cene brez konkurence** Nadejajo se tudi v prihodnje podpore cenj. odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najuljudneje. **M. Aite.**

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi **J. Kramar** v Rojanu in **Hrast**, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

FILIJALKA
C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4%	30-dnevni odkaz 2 1/4%
30- " " 3 3/4%	3-mesečni " 2 1/4%
	6- " " 2 1/4%

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni odel.

v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablounz, Gradec Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomcu Reichenberg, Saaz in Solunograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.

inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjumi.

lamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih. Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati d ebni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodba

Najbolja prevlaka za podove
je Fernolentov

bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlako, se ne pilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti škatlji.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelkov
ST. FERNOLENT
Zaloga:
Dunaj, VI Schulerstrasse št. 21
Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadaljne specijalitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilno zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se **VINA** iz **VISA**, **KAŠTELOV** pri **SPLITU**, **ISTRE** in **BELA VINA** iz **VISA**, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizovana in stavljena pod stalno kontrole zavoda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in botelje kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določilo je izdalo visoko c. kr. notranje ministertvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nege da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestje dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajje imeti najfinejša vina.

C E N E:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kaštelov pri Splitu	" 34 "
Fino vino iz Visa	" 38 "
Vino Opolo	" 38 "
Belo vino iz Visa	" 40 "

Zabtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorščak)

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli
dvorni založnik Nj. Svetosti papeža Leona XIII v Ljubljani.

Podpisani si usoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana mi tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodčnem ter črevesnem ka-taru kakor tudi v boleznih na jetrah in obistih. **GRADEC**, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov
Provincijal:
F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.
Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli
Ljubljana.

Že mnogo časa svetujem vsem onim, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerodnostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno **želodčno tinkturo**, kojoj sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odličnim spoštovanjem Momjan (Istra), 6. oktobra 1900.
Don Peter Franceschini, duhoven.